

29
ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ
ΚΕΝΤΡΟΝ ΕΡΕΥΝΗΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΛΑΟΓΡΑΦΙΑΣ
ΑΝΔΡΕΑΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ 14
ΑΘΗΝΑΙ (136)

A.
ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΝ
ΔΙΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ

ΚΑΙ ΚΑΤ' ΕΙΜΟΝ ΠΥΡΑΣ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΘΗΝΑΙ 1968
ΕΚ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ

26 Δεκεμβρίου 1963 - 26 Ιανουαρίου 1970

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

1. Ἐξεταζόμενος τόπος (χωρίον, ~~κωμόπολις~~) **Καππαρία Ἄνδρου**
(παλαιότερον ὄνομα : .....), Ἐπαρχίας **ΑΝΔΡΟΥ**,
Νομοῦ **ΚΥΚΛΑΔΩΝ**

2. Ὄνοματεπώνυμον τοῦ ἐξετάσαντος καὶ συμπληρώσαντος **Αλέξανδρος**
Μιχαήλ Κοκκελάκης... ἐπάγγελμα **Διμοδισιακός**
Ταχυδρομικὴ διεύθυνσις **Χωρίον Καππαρία Ἄνδρου**..
Πόσα ἔτη διαμένει εἰς τὸν ἐξεταζόμενον τόπον. **Δύο (2)**.....

3. Ἀπὸ ποῖα πρόσωπα κατεγράφησαν αἱ παρατιθέμεναι πληροφορίες :
α) ὄνομα καὶ ἐπώνυμον **Ε. Λεβ. Εἰ. Νικ. Νηλ. Γα. Γα. Πρόσωπα**
τὰ γράφω. β. Γ. Διον. Γ. Ν. Ζη. Χάφτου.....
ἡλικία..... γραμματικαὶ γνώσεις.....
..... τόπος καταγωγῆς.....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΔΟΗΝΩΝ

Α'. α'. ΤΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΚΤΗΜΑΤΑ ΠΡΟ ΤΟΥ 1920

- 1) Ποῖαι ἀγροτικαὶ περιοχαὶ προωρίζοντο διὰ σποράν καὶ ποῖαι διὰ βοσκὴν ποιμνίων ; **Αἱ ἔξοροι διὰ ἐπαράν καὶ εἰς ἄγροι διὰ βοσκὴν ἐνέθιμα. τὰ γὰρ ὁμη. τὰ ἐνήθιμα καὶ εἰς ἔξορον περιοχὰς**
Ἐπὶ τὴν αὐτὰ χωρίζεται ἡ ἐνηλλάσσοντο κατὰ χρονικὰ διαστήματα ; **ἐν. γ. ἁλ. β. εὐ. καὶ. η. θ. καὶ. σήμερον.**
- 2) Εἰς ποίους ἀνήκον ὡς ἰδιοκτησίαι ; α) εἰς φυσικὰ πρόσωπα, δηλ. εἰς τοὺς χωρικοὺς· β) εἰς γαιοκτήμονας (Ἕλληνας ἢ ξένους, ὡς π.χ. Τούρκους)· γ) εἰς Κοινότητας· δ) εἰς μονὰς κλπ. **εἰς. χωρ. καὶ. καὶ. μοναστήρια.**
- 3) Ὁ πατὴρ διατηρεῖ τὴν περιουσίαν του συγκεντρωμένην καὶ μετὰ τὸν γάμον τῶν τέκνων του, διανεμομένης ὑπ' αὐτῶν μετὰ τὸν θάνατόν του ; **ἐν. διανεμ. εὐ. τὰ τέκνα. ἐν. γ. ἢ δυνάσκειν νὰ κρατῇ. καὶ. καὶ. ἐν. γ. καὶ. διὰ τὸ γῆρας του.**

β'. 1) Οί κάτοικοι ασχολούνται μόνον εις τὴν γεωργίαν ἢ μόνον εις τὴν κτηνοτροφίαν ; ἢ συγχρόνως, εις ἀμφοτέρας, δηλ. τὴν γεωργίαν καὶ τὴν κτηνοτροφίαν ; *ἐν ἀμφοτέρας ἀλλὰ οὐ...*

ισοριπιδότεροι (90%) εἰ και... ταυτινοί.....

2) Οἱ τεχνίται (δηλ. οἱ βιοτέχναι) ἀσχολοῦνται ἐν παρέργῳ καὶ εις τὴν γεωργίαν ; *ναί.....*

γ'. 1) Εἰς τὰ μεγάλα κτήματα : τῶν γαιοκτημόνων (τσιφλικούχων), τῶν μοναστηρίων ποῖοι ἐργάζοντο εις αὐτά ; καὶ ὑπὸ ποίους ὄρους ὡς άτομα ἢ μὲ ὀλόκληρον τὴν οἰκογένειάν των ; *οἱ λεγόμενοι ἀλ-*

λατε. κολλήγοι. καὶ νῦν ἐνομιμασται. ἐσθλῶντων ἐνομιμα. τὰ δ. αὐτὰ. εἰθεωραται. ὅ... ἐχούμενες τὴν κοινὴν

2) Πῶς ἐκαλοῦντο οὗτοι ; (κολλήγοι, σέμπροι, μισακάτορες, σημισα-κατόροι κλπ.) *κολλήγοι. Ποία ἦτο ἡ κοινωνική των θέσις ;...*

Ἄνθρωποι... μὲ ἄλλα ἰσχυροί ἀλλὰ ἐργασίμοι.

3) Ποία ἦτο ἡ ἀμοιβὴ των ; (εἰς εἶδος ἢ εἰς χρῆμα) ; *ἐν χρῆμα.*

4) Ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ ἐργαταί ; ἐποχικῶς, δηλ. διὰ τὸ θέρισμα, τὸ ἀλώνισμα, τὸν τρυγητὸν ἢ δι' ὅλον τὸν χρόνον ; Ἀπὸ ποῦ προήρχοντο οὗτοι ; ἦσαν ἄνδρες μόνον ἢ καὶ γυναῖκες ; ποίαν ἀμοιβὴν ἐλάμβανον ; ἡμερομισθίον εἰς χρῆμα ἢ εἰς εἶδος ; *Ναί. Ἐργα-
ν. ο. κοινὴν ἰσχυροί. ἀμφοτέρωθεν τῇ μετῇ, ἢ ἐὰν ἄνδρες
καὶ ἐλάμβανον. χρῆμα ἢ εἰς χρῆμα, ὅλο. τὸ. ἔργον.*

5) Ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ δοῦλοι (ὑπηρέται) ἢ δοῦλαι ; Ἐὰν ναί, ἀπὸ ποίους τόπους προήρχοντο ; *οὐκ. 1.....*

6) α) Οἱ νέοι καὶ αἱ νέαι τοῦ τόπου ποῦ ἐπήγαιναν δι' ἀνεύρεσιν ἐργασίας ; *οἱ νέοι. ὑπηρέται. ἐν Ἀθήναις. οἱ νέοι ἐν
Σμύρῃ. πρὶν τὸ 1920. ἀρχὸν τῆς Ἀμερικῆς. ἐν. κα-
ρατὰ. ἰσχυροί.*

β) Ἐπήγαιναν ἐποχικῶς : ὡς ἐργαταί..... ἢ ὡς τεχνίται κτίσται, γύφτοι (σιδηρουργοί), βαφεῖς (μπογιατζήδες), πρᾶ-ματευτάδες (ἐμποροὶ) κλπ. ; *ὡς. ἐργαταί.....*

- δ'. 1) Πώς ἐλιπαίνοντο παλαιότερον τὰ χωράφια: με ζώϊκην κόπρον (βοῶν, αἰγοπροβάτων κλπ.), φυτικήν (με καῦσιν: α) τῆς καλάμις μετὰ τὸν θερισμόν, β) τῶν θάμνων κλπ.) ἢ με κάλυψιν (παράχωμα) χλόης (τριφυλλιοῦ, λαθουριοῦ κλπ.) δι' ὀργώματος; ....

Μόνον με ζώϊκην κόπρον.....
.....
.....

- 2) Πότε ἔγινε τὸ πρῶτον χρῆσις χημικῶν λιπασμάτων εἰς τὸν τόπον σας; *Ἀπὸ το 1936 καὶ ἐνεῖθεν.....*

- ε'. Ἀπὸ πότε χρησιμοποιοῦνται: τὸ σιδηροῦν ἄροτρον καὶ αἱ γεωργικαὶ μηχαναὶ εἰς τὸν τόπον σας; *Πρὸ 20 ἐταξιαῶν.....*

Περὶ τοῦ τοῦ σιδηροῦν ἄροτρον. Μηχαναὶ ἔχον αὐτόν.....

- 1) Σιδηροῦν ἄροτρον (τύποι αὐτοῦ, δηλ. μονόφτερο, δίφτερο κλπ.).

Εἰς ποῖα κτήματα ἐχρησιμοποιεῖτο (ἢ χρησιμοποιεῖται) κάθε τύπος;

Ποῖος κατασκεύαζε τὸ ἄροτρον τοῦτο ἢ ἀπὸ ποῦ ἐγίνετο ἡ προμήθεια αὐτοῦ; *Ἀπὸ τοῦ γυναικείου σιδηροῦν ἄροτρον.....*

Ἐχρησιμοποιεῖτο διὰ τῆς καλλιέργειας ἀρχικῶν ἐστὶ καὶ μετὰ ἐστὶ βοσκησιῶν. Τὸ κατασκεύαζε ὁ γεωργὸς (σιδηροῦν).....

Παραθέσατε σχεδιαγράφημα (ἢ φωτογραφίαν) ἐκάστου τύπου σιδηροῦ ἄροτρον με τὰς ἀντιστοίχους ὀνομασίας τῶν μερῶν αὐτοῦ, ὡς τοῦ κατωτέρω παρατιθεμένου. ....

1. *ἔχειν*... 4. *στραβάρι* 7..... 10.....

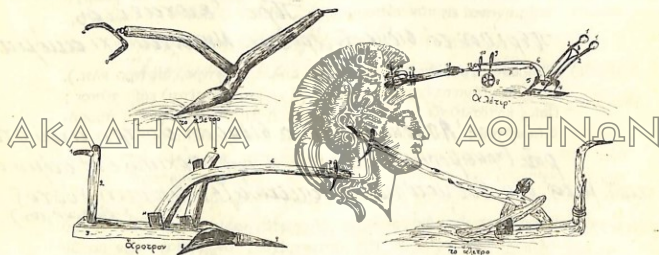
2. *ἀλεξοπόδι* 5. *κλειδί*... 8.....

3. *ἔνι*... 6..... 9.....

- 2) Τρακτέρ (ἀπὸ πότε εἶναι ἐν χρῆσει;) *ἔνι 20 ἐταξιαῶν.....*
3) Μηχανὴ θερισμοῦ *ἔνι 20 ἐταξιαῶν.....*

- 4) Μηχανή δεσίματος τῶν σταχύων (δεματιῶν) *Δι' ἀνάγκης*....
- 5) Μηχανή ἀλωνισμού ..... *Θεί. ἀνάγκης*.....
- στ'. 1) Τὸ ξύλινον ἄροτρον. Ποῖος κατασκεύαζε (ἢ κατασκευάζει) τὸ παλαιὸν ξύλινον ἄροτρον ... *ο. γεωργὸς... αἰρετὰ, εἰδικὴ... διὰ ἀρετὰ, ἥ το. ἔνα, βάρη, ο. φωρεῖ... διεκτείν. μόνον... π. γαῖαν... μολ. ροζιά'ται*.....
- 2) Ποία ἦτο ἡ μορφή τοῦ παλαιοῦ ξυλίνου ἀρότρου εἰς τὸν τόπον σας καὶ ποία εἶναι σήμερον. Ποῖαι διαφοραὶ ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν) εἰς τὸ χρησιμοποιοῦμενον ἄροτρον εἰς τὸν τόπον σας ἀπὸ τὰ εἰκονιζόμενα ἐνταῦθα ;

- 3) Ἰχνογραφήσατε τὸ ξύλινον ἄροτρον⁽¹⁾ καὶ τὸν ζυγὸν ὡς ἀπαντᾶται εἰς τὸν τόπον σας καὶ παραθέσατε τὰ ἀντιστοιχοῦντα εἰς τοὺς ἀριθμοὺς ἐν χρῇσει ὀνόματα τῶν διαφόρων μερῶν καὶ τῶν ἐξαρτημάτων αὐτοῦ.

1. ἔχειν	6. ὕψι	11. ....
2. ἀλειτουργίδι	7. κλειδί	12. ....
3. βιαβάρι	8. ζυγός	13. ....
4. ἀναδὴ	9.	14. ....
5. παράβρο	10.	15. ....

(1) Ἐάν εἶναι δυνατόν ἀποστείλατε καὶ φωτογραφίαν.

(Εάν υπάρχουν διαφοραί, δύνασθε νά μεταβάλετε τήν άνωτέρω άριθμησιν).

- 4) Τό ύνι. Τό ύνι τοῦ ξυλίνου άρότρου ήτο (ή εΐναι) μιᾶς μορφῆς διά τήν άροτρίασιν όλων τών εΐδων τών χωραφιδών ; δηλ. τών χωματερών (λιβάδια, κήποι) καί τών πετρωδών. - Ίχνογραφήσατε ή φωτογραφήσατε τό έν χρήσει ύνι (ή τά έν χρήσει, εάν εΐναι διαφόρων τύπων) καί σημειώσατε τήν χρήσιν εκάστου.

Τό ύνι... εΐναι δι' όλα τα υψόμετα ενός...
 τύπου... τό σχήμα του εΐναι αμφοτέρω...
 εἶναι αυτό τοῦ εἰς γόν...

- 5) Ποιον τό σχήμα τῆς σπάθης τοῦ άρότρου; *Επιμικρυνθ. & τό μακρύν. του βελόν. σχήμα.*

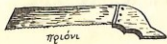
6) *Ητο (ή εΐναι) κατεσκευασμένη εκ ξύλου ή σιδήρου.* *Εκ ξύλου & τό ξυλινόν καί εκ σιδήρου & τό σιδιρύν.*

I = Σπάθη.

- 7) Έργαλεία διά τήν κατασκευήν καί επιδιόρθωσιν τοῦ άρότρου (π.χ. σκεπάρνι, πριόνι, άρίδι, άρνάρι, ξυλοφάϊ κλπ.).....

Σκεπάρνι, πριόνι, ροκανι. - ράβλα (ρημάρισμα ξύλων), βμίλα (δι' άνοιγμα όρνων στα ξύλα)

8) α) Διά τὸν ἄροτον (ζευγάρισμα, ὄργωμα) ποῖα ζῶα ἐχρησιμοποιοῦντο (ἢ χρησιμοποιοῦνται): βόες ἢ ἄλλο ζῶον, δηλ. ἵππος, ἡμίονος, ὄνος. *Ἄγελαδες, ἡμίονοι, ὄνοι.....*

β) Ἐχρησιμοποιοῦντο (ἢ χρησιμοποιοῦνται) διὰ τὸ ὄργωμα δύο ζῶα ἢ ἓν; *Δύο. Τώρα τετν.τ.α.τ.α. κάθον. κάθον. ἓνα.*

9) Διὰ τὸ ζευγάρισμα μὲ δύο ζῶα ἢ το (ἢ εἶναι) ἀναγκαῖος ὁ ζυγός; *εἶναι. Πρὸ διετίας. ἔνθεν ζυγῶν. (μὲ γὰρ μούρα)*

Σχεδιάσατε τὴν μορφήν τοῦ παλαιότερου καὶ τοῦ σημερινοῦ ζυγοῦ (ἢ φωτογραφήσατε αὐτὸν) καὶ ὀνομάσατε τὰ διάφορα μέρη καὶ ἐξαρτήματα αὐτοῦ. (π.χ. λουριά, λούρα, ζεῦλες, πιζεύλια κλπ.). *Ὁ παλαιότερος καὶ ὁ σημερινὸς οἱ γόδοι ἔχοντο αὐτὸ βρετὰ ζεύλα καὶ δέματα (ἐλατὶ). Σχήμα παραθετέται. 85. ἡδιστ. φύλλον. παρτ.*

10) Σχεδιάσατε ἰδιαίτερος τὴν μορφήν τῶν ζευλῶν τοῦ ζυγοῦ εἰς τὸν τόπον σας. ....

= Ζεῦλες

11) Πῶς λέγεται εἰς τὸν τόπον σας ὁ κρίκος ἐκ σιδήρου, ξύλου ἢ σχοινίου, ὁ ὁποῖος τοποθετεῖται εἰς τὸν ζυγὸν (πολλαχοῦ: λούρα, κουλλούρι), προσδένεται δὲ εἰς αὐτὸν τὸ ἄροτρον διὰ τὸ ὄργωμα; (Σχεδιάσατε αὐτόν). ... *ὀνομαζέται... λούρα...*

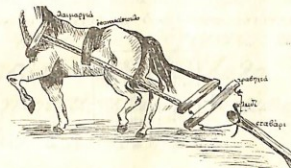

= Λούρα.

12) Ἀπὸ πότε γίνεται τὸ ὄργωμα δι' ἑνὸς ζώου; *Ἀπὸ διετίας!*

Πῶς γίνεται ἡ ζεῦξις του (τὸ ζέψιμον) εἰς τὸ ἄροτρον; .....

Περιγράψατε και σχεδιάσατε (ή φωτογραφήσατε) την σκευήν,
τὴν ὁποῖαν φέρει τὸ ἄλογον ἢ ἄλλο ζῷον διὰ νὰ προσδεθῇ
εἰς αὐτὴν τὸ ἄροτρον.....

ζ'. Ἀροτρίασις (ὄργωμα) καὶ σπορά.

α) Ποῖος ὥργωνε παλαιότερον (ἢ σήμερον) ; 1) ἄνδρας (ὁ ἰδιοκτήτης
τοῦ ἀγροῦ ἢ ἄλλος)· 2) γυναῖκα· 3) ὑπηρετὴς. Σημειώσατε ποῖα
ἢ συνήθεια εἰς τὸν λαπὸν σας . . .

*Ἄνδρας ἢ ὁ ἰδιοκτήτης
ὁ τοῖο κῆρυξ, ἢ καὶ ὅτι βραχὺ ἐργασί.*

β) 1) Περιγράψατε λεπτομερῶς, πῶς γίνεται τὸ ζεύξιμον τῶν βοδιῶν (ἢ
τοῦ βοδιοῦ, τοῦ ἄλογου) εἰς τὸ ξύλινον ἄροτρον. (Παραθέσατε,
εἰ δυνατόν, καὶ φωτογραφίαν) .....

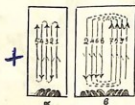
2) Πῶς γίνεται τὸ ζεύξιμον εἰς τὸ σιδηροῦν ἄροτρον. *Γίνεται
ὡς καὶ ἐν τῷ ξύλινον (πρὸ γραφομένου ἐν
ξύλινον καρτῶν)*

3) Πῶς κατευθύνει ὁ γεωργὸς τὰ ζευγμένα ζῶα (ἢ τὸ ζῷον) κατὰ τὸ
ὄργωμα· μὲ σχοινί, τοῦ ὁποῖου τὰ ἄκρα ἔχουν δεθῇ εἰς τὰ κέρατα
τῶν ζῶων ἢ ἄλλως ; (Περιγραφή καὶ σχεδιάσμα ἢ φωτογραφία).
*Με σχοινί τὸ ὁποῖον ἔχει δεθῇ ἐν ταῖς μέσας
τοῦ ξύλιν (καρτῶν) ἢ ἐν τῷ καρτῶν (ἄροτρο)*

- 4) Σχεδιάσατε πώς ἐγίνετο παλαιότερον (ἐπίσης πώς γίνεται σήμερον) τὸ ὄργωμα. Ὁργώνεται τὸ χωράφι μὲ ἀνοιγομένης αὐλακας (αὐλακιές) κατ'εὐθείαν γραμμὴν, ὡς τὸ κατωτέρω σχεδιάγραμμα(α);

Καὶ παλαιότερον εἰς αὐτὸ χωρὶς εἰς
τὸ σχεδιάγραμμα (α)

ἢ ὀργώνεται περιφερειακῶς ὡς εἰς τὸ σχεδιάγραμμα (β);

Σημειώσατε μὲ τὸ σημεῖον τοῦ σταυροῦ, ποῖον ἐκ τῶν ὀργωμάτων τούτων (α, β) εἶναι ἐν χρήσει εἰς τὸν τόπον σας. Ἐὰν ὑπάρχῃ ἄλλος τις τρόπος ὀργώματος, σχεδιάσατε καὶ περιγράψατε αὐτόν.

- 5) Ἡ σπορὰ καὶ τὸ ὄργωμα τοῦ ἀγροῦ ἐγίνετο (ἢ γίνεται ἀκόμη) εἰς λωρίδας (δηλ. σπορές ἢ σποριές, υπάμιες, σιασιές, μεσοφάδες κ.λ.π.);

Ὁχι. Ἐγίνετο καὶ γίνεται διὰ τοῦ
ὅτι λωρίζεται

Πῶς ἐχωρίζετο ἢ λωρίζ (ἢ σποριά); μὲ αὐλακιάν; .....

- 6) Ποῦ ὑπάρχει ἡ συνήθεια νὰ γίνεται ἡ σπορὰ τοῦ σίτου καὶ ἄλλων δημητριακῶν μόνον μὲ σκαπάνην, δηλ. νὰ μὴ χρησιμοποιεῖται ἄροτρον; ...

Ὁχι. μόνον μὲ ἄροτρον

- 7) Ποῖοι τρόποι ἢ εἶδη ὀργώματος (ἀροτριάσεως) ἦσαν ἐν χρήσει παλαιότερον (ἢ σήμερον). Δηλ. ἡ διάνοιξις τῶν αὐλάκων μὲ τὸ ὑνί; καθέτως, πλαγίως, βαθιὰ κλπ.

Εἰς τρεῖς. Καθέτως διὰ νοτίους.

Εἰς ποῖα ὀργώματα (σποράς) γίνεται χρῆσις τῶν τρόπων τούτων ἢ ἄλλων. ... *ἐν ἑαρινῶν* .....

γ) Ἀροτριάσεις (ὀργώματα) τοῦ ἀγροῦ πρὸ τῆς σποράς :

- 1) Διὰ τὴν σποράν δημητριακῶν. Πόσα ὀργώματα ἐγίνοντο (ἢ γίνονται) καὶ πότε, δηλ. κατὰ ποίαν χρονικὴν περίοδον. Πῶς λέγονται (ὀνοματολογία) τὰ ὀργώματα αὐτά π.χ. καλλουργία, διβόλισμα, γύρισμα κλπ. ... *ἐγίνοντο ἐπει γίνονται τρία*

*1^η) Ἀργὰς τὸ πρῶτο. 2^η) Δίβολο. 3^η) Σπέραι.
Τώρα γίνονται ἐαίωσεν. μαΐωσεν. τρία. ἀθροί
βυθίσαν. ἔλαι. (σπέραι)* .....

- 2) Διὰ τὸ φύτευμα κηπευτικῶν. (Ἀπαντήσατε ὁμοίως, ὡς ἀνωτέρω)

*κατ'ἀρχὴν ἐγίνετο ἓνα καὶ καλεῖται Σήκωμα.
ἐν βιτρυχία ἀνέβησαν 2-4 ἐν τὰ κάματα ἐν 4 το χωράφι*

- 3) Ἐπὶ πόσα ἔτη δεόν νὰ ἀφεθῇ ὡς παρῶν τὸ χωράφι, δηλ. εἰς ἀγρὰ νάπαυσιν, διὰ νὰ σπαρθῇ κατόπιν σιτάρι ἢ ἄλλο δημητριακόν...

Σημεῖρεται ἄρνον. παρὰ ἄρνον .....

- 4) Πόσα ὀργώματα γίνονται διὰ κάθε εἶδος καλλιέργειας (σίτου, κριθῆς, ἀραβοσίτου, ψυχανθῶν, κηπευτικῶν εἰδῶν κλπ.) καὶ κατὰ ποίαν ἐποχὴν; .....

- 5) Ποῖα ἐργαλεῖα ἢ σκεύη χρησιμοποιοῦνται: α) κατὰ τὴν σποράν. π.χ. τὸ *δισάκι* εἰς αὐτὸ περιέχεται ὁ σπόρος καὶ ἐξ αὐτοῦ λαμβανόμενος διασκορπίζεται ἐπὶ τοῦ ἐδάφους; .. *τὸ δισάκι. ἐν*

ὃ περιέχεται ὃ ἐπόρος διὰ ἐνὶ ἐπέραι

β) Μὲ ποῖα γεωργικὰ ἐργαλεῖα (ἢ τυχόν ἄλλα μέσα): 1) καθαρίζονται: τὸ ποδάρη, τὰ φτερά (παρούτια) κ.ἄ. καὶ τὸ ὕνι κατὰ τὴν ἀροτρίασιν (ὀργωμα, ἀλέτρισμα, κάμωμα κλπ.) ἀπὸ τὸ χῶ-

μα ἢ τὰ χόρτα, ριζίδια, τὰ ὁποῖα κολλῶνται εἰς αὐτά. Μὲ ἑλλειψοειδῆ σιδηρᾶν ράβδον, ἢ ὁποῖα ἔχει τοποθετηθῇ εἰς τὸ ἐν ἄκρον τοῦ βουκέντρου ἢ μὲ ἄλλον τρόπον; *Συνήθως μὲ μακρὰ*

πρόχειρο ζῆλο, ἢ κτυπημα μὲ τὸ ποδαῖρι, ἢ με τοῖς χεῖρας. ἢ ἀναβήτωμα καὶ κτύπημα. Φκ' ὑπάρχει ἐιδιμεν. ἐργαζέσθαι παδαρισμόν

2) Γίνεται μετὰ τὸ ὄργωμα, ἰσοπέδωσις τοῦ χωραφιοῦ (σβάρνισμα, διβόλισμα); *Μὲ τὸ μιχχαρι. κτυποῦν μετὰ...*

τὸ ὄργωμα τοῖς βελούς. Φκ' γίνετα ἄφως ἰσοπέδωσις

3) Ἡ σκαφή μερῶν τοῦ ἀγροῦ ποῦ δὲν ἔχουν ὀργωθῇ (μὲ σκαλίδα, τσαπὶ κ. ἄ.); Νὰ γίνῃ εἰς τὴν θέσιν τῶν ὡς ἄνω (1-3) ἐρωτημάτων περιγραφή ἐκάστου ἐν χρήσει ἐργαλείου καὶ νὰ παρατεθοῦν σχεδιάσματα ἢ φωτογραφίαι. (Παρατίθενται ἐνταῦθα ἐνδεικτικῶς σχεδιάσματά τινων ἐκ τούτων).

Μὲ τσαπὶ καὶ ἢ μιχχαρι.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

γ) Ἐργαλεῖα διὰ σκάψιμον καὶ σκάλισμα τοῦ ἀγροῦ ἢ τοῦ κήπου· π.χ. ὁ κασμάς, ἡ τσάπα κ.ἄ. (Σημειώσατε τὸ ὄνομα, τὴν χρῆσιν

ἐκάστου καὶ παραθέσατε ἰχνογράφημα ἢ φωτογραφίαν) .....

Με' τσάρα μου μαζεύει αὐτὸς τὸ ἐκπύμα
εἰσὶ με' ἐναγριετῆρι .....

- 6) Ποῖα πρόσωπα βοηθοῦν τὸν ζευγολάττην (ἢ ζευγάν) εἰς τὸ ὄργανον καὶ πῶς καλοῦνται οἱ βοηθοὶ οὗτοί ὡς καὶ αἱ ἐργασίαι ποῦ ἐκτελοῦν

Ἡ πρόωρα τῆς οἰκογενείας τὸν (1-2) ἢ ἄλλα
ταῖς ὁποῖα π. αἶρνει ὡς ἐργάταις .....

- 7) Ποῖα χωράφια ἐκαλλιεργοῦντο (ἢ καλλιεργοῦνται) διὰ τὴν σποράν ὀσπρίων. Πῶς ἐγίνετο ἡ σπορά καὶ ἡ καλλιέργεια ἐκάστου εἴδους .....

ἀπ' αὐτῶν εἰς εἰδικὰ τεμάχια
χαρτὸν .....

- 8) Ποῖα χωράφια ἐκαλλιεργοῦντο (ἢ καλλιεργοῦνται) διὰ τροφὰς τῶν ζώων π.χ. ρόβη, σανόν, τριφύλλι κ.ἄ. Ὁ.Χ.Ι. ποτὶ βελτιωτὰ χωράφια

ἄλλα βε' εἰς αὐτὰ ζῶντα ζῶντα... μετ' ὅχι.
αὐτὰντα (ὅχι εἰς αὐτὰ ζῶντα) .....

- 9) Πῶς ἐγίνετο πρὸ τοῦ 1920 (ἢ σήμερον) ἡ καλλιέργεια τῶν γεωμήλων ἑσπέρνουντο ἢ ἐφυτεύουντο εἰς αὐλάκια ἢ πρασιές (βραγιές) καὶ ἄλλως Παλαιότερον καιρὸν ἐβελτῶν μετ' οὗτοι

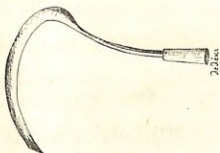
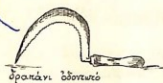
χαίρι. ἀντικρὺν βε' ἀντικρὺν ὅχι ὅχι φυτεύουν (νῦν) .....

Β. ΘΕΡΙΣΜΟΣ

α. Ἔργαλεῖα θερισμοῦ.

- 1) Με' ποῖον ἐργαλεῖον ἐθερίζοντο παλαιότερον τὰ δημητριακά. (Παραθέσατε τὸ ὄνομα καὶ ἰχνογράφημα ἢ φωτογραφίαν αὐτοῦ)

π.χ. με τὸ δρεπάνι, τὸ μαχαίρι κλπ.) Παλαιότερον με τὸ
 δρεπάνι (ἢ ἐν ἑαίμα) μόνον.

Ἐάν ἦσαν (ἢ εἶναι ἀκόμη ἐν χρήσει) διαφόρων ειδῶν δρεπάνια ἢ
 ἄλλα μέσα θερισμοῦ, παρακαλοῦμεν νὰ τὰ περιγράψετε· ἐπίσης νὰ
 σχεδιάσετε τὰ ἐργαλεῖα ἢ νὰ τὰ φωτογραφήσετε.
 Ἐνὰ δῶνον τὸ δρεπάνι ἢ ἐνὰ δῶνον
 ἐννοτέρω.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

- 2) Με δρέπανα ἢ με ποῖα ἄλλα ἐργαλεῖα (π.χ. κόσσεσ) ἐθερίζοντο
 (ἢ θερίζονται) τὰ χόρτα (π.χ. τὸ τριφύλλι κλπ.) διὰ τροφήν τῶν
 ζώων (βλ. παράδειγμα εἰς τὴν κατωτέρω εἰκόνα).

- 3) Ἡ λεπίς (δηλ. ἡ κόψη) τοῦ δρεπανιοῦ ἢ ἄλλου θεριστικοῦ ἐργα-
 λείου ἤτο ὁμαλὴ ἢ ὀδοντωτή; (Σχεδιάσατε αὐτήν).

ἔχει καὶ ἔχει δόντια (ὀδοντωτή)
 ἢ αὐριβὴς ἐν τῷ ἑαίμα τῶν βοτάνων.

- 4) Πῶς ἦτο κατεσκευασμένη ἡ χειρολαβὴ του· (σχεδιάσατε ἢ φωτο-
 γραφήσατε αὐτήν). Ὁ σιδηροῦς σκελετὸς πῶς ἐλέγετο;

Ἀπὸ ξύλου ἐκαμιᾶς (μουριάς) καὶ εἶχε πῶς ἐξ ἄλλου
 ἑνα γυρίον γαϊφάνι διὰ νὰ μὴ γένῃ τὸ χεῖρ τῶν ἀνθρώπων
 ὁ σιδηροῦς βυβρῆν δὲ εἶχε ἰδίαν ὀνομασίαν.

- 5) Ποῖος κατεσκεύαζεν αὐτὰ τὰ θεριστικά ἐργαλεῖα (π.χ. τὰ δρεπάνια κ.ἄ.) ... *Ο... βιδυροῦντος... οὐκ... εὐαρεστοῦ...*

εἰς... ὀνομαζέται καὶ ἐν μέσῳ... χυφά...

- 6) Ἦτο παλαιότερον (ἢ εἶναι ἀκόμη) ἐν χρήσει καὶ ὁ θερισμὸς μὲ τὰς χεῖρας, δηλ. δι' ἐκρίζωσεως καὶ ὄχι διὰ κοπῆς τῶν δημητριακῶν ἢ ὀσπρίων (π.χ. τῆς κριθῆς, τῶν ρεβιθιῶν), ἢ τροφῶν τῶν ζώων (τῆς ρόβης κλπ.) *Παλαιότερον ἤτο ἐν χρήσει... εἰς... μέσῳ... ὄχι...*

β. Θερισμὸς τῶν δημητριακῶν.

- 1) Εἰς ποῖον ὕψος ἀπὸ τοῦ ἐδάφους ἐθερίζοντο (ἢ θερίζονται) μὲ τὸ δρεπάνι ἢ ἄλλο κοπτερὸν μέσον ὁ σῖτος, ἡ κριθή, ἡ βρώμη, ἡ σικάλις κλπ. ... *8-10 ἑκατοστά. ἀπὸ... εἰς... νίκιον... τοῦ... ἐδοξέσθαι...*

- 2) Οἱ στάχυες ποῦ ἔμεναν (ἢ μένουσιν) εἰς τὸ χράφι μαζί μὲ τὴν ρίζαν μετὰ τὸν θερισμὸν πῶς ἐλέγοντο (ἢ πῶς λέγονται). ....

ἔμενον καὶ λέγονται... ἀποθερίαι...

- 3) Ποῦ ἀκολουθοῦν τοὺς θεριστὰς ἄλλα πρόσωπα (γυναῖκες ἢ παιδιὰ), τὰ ὅποια παραλαμβάνουν ἀπ' αὐτοῦς τὰ δράγματα (δραχμῆς, πιάσματα, χεριές, χερόβολα) τῶν σταχυῶν καὶ τὰ τακτοποιοῦν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Μήπως οἱ ἴδιοι οἱ θεριστὰι ἀποθέτουν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τὰ δράγματα; *Οἱ ἴδιοι οἱ θεριστὰι τὰ ἀποθέτουν κατὰ τὴν μέσῳ καὶ τεχνικῶς... ὁ ὅργος (μὲτ' ἀντίστασιν τοῦ χωραφίου) καὶ ἔπειτα οἱ ἴδιοι χυρίζουν καὶ τὰ δέχονται...*

- 4) Πῶς τοποθετοῦνται τὰ δράγματα (οἱ χεριές) ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Πολλὰ ὁμοῦ; Πόσα; Μήπως τοποθετεῖται ἕκαστον δράγμα (πιάσμα τῆς χειρὸς) χωριστά; "Οπου τοποθετοῦνται πολλὰ μαζί, αἱ κεφαλαὶ τῶν σταχυῶν εὐρίσκονται πρὸς τὴν αὐτὴν κατεύθυνσιν ἢ διασταυρώνονται. (Περιγράψατε λεπτομερῶς) *Πολλὰ μαζί: 8-10 τερόβ...*

λα, χυρίζονται ἐνὰ θέματι... ὅλων τῶν θέματι καὶ μετὰ τὴν δὲ... ἐλθόντων... πρὸς μίαν... κατεύθυνσιν... τοιοῦτε... τὸν... ἐκαστοῦ...

5) Πώς λέγονται τὰ τοποθετούμενα μαζί δράγματα ; Πολλαχοῦ κα-
λοῦνται ἀγκαλιές. *Αγκαλις (χερσὶν). Μαν. 8-10. χερσὶν.*

ἡ μὲν, ἐκείνου τοῦ δεξιᾶς......

γ. Οἱ θερισταί.

1) Ποιοὶ θερίζουν : ἄνδρες καὶ γυναῖκες ; Ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν)
θερισταί, οἱ ὅποιοι ἤρχοντο ὡς ἐπαγγελματίαι. δι' αὐτὸν τὸν
σκοπὸν ἀπὸ ἄλλων τόπων καὶ ποίον ; *ὡς. ἐπὶ τοῦ πλ. -*
στον ἄνδρες, ἐπὶ δὲ ἐπὶ ἐκείνου οὗτοι (καὶ μὴ)
τοῦδε καὶ γυναῖκες. Ἀπὸ ἄλλων μέρων. δὲν...
ἔρχονται. ἐπὶ τῶν προσώπων......

2) Πώς ἡμείνοντο οὗτοι με ἡμερομίσθιον (μεροκάματο) ἢ κατ'
ἀποκοπὴν (ξεκοτῆς). Ποία ἦτο ἡ ἀμοιβή εἰς χρέμα (ἢ εἰς
εἶδος) ; Τὸ ἡμερομίσθιον ἦτο μετὰ πάροχης φαγητοῦ ἢ ἀνευ
φαγητοῦ ; (Παραθέσατε μετὰ τὴν πληροφορίαν καὶ τὴν σχετικὴν
εἰς τὸν τόπον σας ὀνοματολογίαν). *δὲν. ἔρχονται ἀπὸ ἄλλων*
μέρων. Ἀπὸ τοῦ ἴδιου χωρίου ἐκείνου καὶ βουδα.
ὡς. εἰς τοῦ ἄλλου. ἀλλ. χρῆμα. μετὰ πρῶ-
τόθεν. ἐκείνου καὶ πρὸς τὴν ἀρχὴν.
ταῖς διαμερίσιν. τὸν ἐπὶ τοῦ βουδα. καὶ αὐτῶν. ἢ...
μὴ μεροκάματο.

3) Οἱ ἄνδρες ἢ αἱ γυναῖκες ἔφερόν τι εἰς τὰς χεῖρας πρὸς προφύ-
λαξιν, ἰδίᾳ τῆς ἀριστερᾶς, κατὰ τὸν θερισμόν ; Ἐπίσης κατὰ
τὴν ἐναρξιν τῆς ἐργασίας τὴν πρώτην ἡμέραν περιεβάλ-
λυντό τι εἰς τὴν μέσην τοῦ σώματος διὰ τὸ μὴ αἰσθάνωνται
κόπωσιν (δηλ. νὰ μὴ πονῇ ἡ μέση των) ; *ἔδωκεν. κατὰ τὴν*
πρῶτην ἡμέραν. τὴν καρπὸν. τῆς χειρὸς. διὰ τὸν βουδα
δίδω. καὶ μὴ. ἀπὸ τοῦ τοῦ. ἐπὶ τῶν ἐκείνων. ἡμῶν.
ἐπὶ τῶν μέσων. ὡς. ἐπὶ τοῦ ἐπὶ τῶν ἐκείνων.
ἐπὶ τῶν ἐκείνων. ἐπὶ αὐτῶν......

4) Ἐδίδετο (ἢ δίδεται) προσοχή ὡς πρὸς τὴν ἡμέραν τῆς ἐβδομάδος ἢ τοῦ μηνὸς καθ' ἣν πρέπει νὰ ἀρχίσῃ ὁ θερισμός ; *Συνήθως ἀπὸ Φεβρουάριου. (ὅταν πλοῖον ἀπὸ Φεβρουάριου θερῶν ἔλθῃ.)*

5) Ἐτραγουδοῦσαν (ἢ τραγουδοῦν) κατὰ τὸν θερισμὸν σχετικὰ τραγούδια ; Καταγράψατε αὐτά. *Εἰδίδια τραγούδια ὅτι Μετὰ ὅταν τὸ θερῶν ἀναγῇ τὴν οὐρανὸν κραεῖ καὶ τραγουδᾷ μαθ' αὐτοῦ ὅτι θερῶν εἶ.*

6) Ποῦ τὴν τελευταίαν ἡμέραν τοῦ θερισμοῦ, προτοῦ τελειώσουν, ἀφήνουν εἰς τὸ χωράφι ἓνα μέρος αὐτοῦ ἀθέριστον. Τί κάμνουν τοὺς στάχυν πού μένουν ἀθέριστοι ; (Εἰς τινὰς τόπους θερίζουν τὸ μέρος αὐτὸ σταυροειδῶς καὶ μὲ τοὺς ἀποκοπέντας στάχυν πλέκουν σταυρὸν ἢ ψάθαν, τὴν ὁποίαν τοποθετοῦν εἰς τὸ εἰκονοστάσι κλπ.).

Περιγράψατε λεπτομερῶς ὅπου ὑπάρχει σχετικὸν ἢ ἄλλο τι ἔθιμον.

Ὁ δὲ διαρχὴ δὲ παρόμοιαν ἔθιμον.

δ. Τὸ δέσιμον (δεμάτιασμα) τῶν σταχύων.

1) Πότε ἐγένετο τὸ δεμάτιασμα, ἤτοι τὸ δέσιμον, τῶν θερισμένων σταχύων. Ποίαν ἡμέραν ; Ἀμέσως μετὰ τὸν θερισμὸν ; Τὸ ἔσπερας ἢ μήπως ἔπρεπε νὰ μένουν οἱ στάχυν εἰς τὸν ἥλιον πρὸς ξήρανσιν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ;

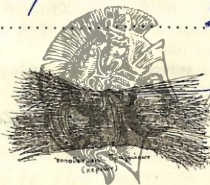
Ἀμέσως μετὰ τὸν θερισμὸν καὶ ἀρχίζουσι τὴν ξήρανσιν. ὅταν δὲ διαρχῇ ἡ ξήρανσις, ἀρχίζουσι τὸν δεμάτιασμα.

- 2) Πώς ἐγίνετο τὸ δερμάτιασμα ; Ποῖος ἔδενε τοὺς στάχους καὶ ποῖος τοὺς μετέφερε καὶ τοὺς παρέδιδεν ὡς χεριές, ἀγκαλιές ; Πῶς ἔδένοντο· μὲ κοινὰ σχοινία, μὲ σχοινία κατεσκευασμένα ἀπὸ βελονοειδεῖς θάμνους, π.χ. βροῦλα, σπάρτα κλπ. Κατὰ τὸ δέσιμον τῶν δερματιῶν μήπως ἐχρησιμοποιεῖτο καὶ ἐργαλεῖόν τι ; Περιγράψατε λεπτομερῶς τὴν ἐργασίαν ταύτην μετὰ παραθέσεως σχετικῶν σχεδιασμάτων ἢ φωτογραφιῶν. *Οἱ ἴδιοι ο.ε.*

*θερισταὶς. κρίβαν. πίκαν. καὶ δένονται δερματία.
μετὰ χερσὶ. τὸ δέβιμον γίνεται ἀπὸ βέλανθ.
πὺν. ἐξέχει. τὸν δερματιῶν, καὶ εἶναι ἀποδεκτὴ
εἰς βαν. σχοινί. ἐκέρηκτο. ἐκέρηκτο. ἐκέρηκτο
ἐπὶ χυράκι. διὰ τοῦτο. ἀποβιμοσινὸν ἀπὸ χυράκι
διὰ τοῦ δέβιμον.*

Σί. καιρί.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

- 3) Τὰ δερμάτια μετὰ τὸ δέσιμον ἀφήνοντο εἰς τὴν ἰδίαν θέσιν ἢ συνεκentrώνοντο εἰς ὠρισμένον μέρος τοῦ θερισμένου ἀγροῦ ; Πόσα δερμάτια συνεκentrώνοντο ἐκεῖ καὶ πῶς ἐτοποθετοῦντο ; .....

*Τὰ ἀφίοναν. 15 ἡμέρας. ἐπὶ τὸ πον. εἰς μετὰ
ταῖς ἐπὶ φανίαν. ἐπὶ. ἀφίοναν.*

ε. Συγκομιδὴ τῶν γεωμήλων.

- 1) Ἀπὸ πότε ἤρχισεν ἡ καλλιέργεια τῆς πατάτας εἰς τὸν τόπον σας ;

Πότε γίνεται ἡ σπορά ἢ τὸ φύτευμα αὐτῆς. *Πρὶν ἀπὸ πολλὰ ἔβη. καὶ πρὶν 30-40 ἔβη. ἢ πολλὰ ἐβήσας. ἔβην ἐνέως ἐκείνῃ. ὅταν ἐσπείρῃ καὶ φυτεύῃ. ἐνέχῃ τῇ φυτῷ. ταρῶν. ....*

- 2) Πῶς ἐγίνετο (ἢ γίνεται) ἡ ἐξαγωγή (βγάλισιμο) τῶν γεωμήλων ἀπὸ τοῦ χωράφι; Μὲ σκαπάνην, μὲ ἄροτρον ἢ μὲ ἄλλον τρόπον. Περιγράψατε τὸ σχῆμα τῆς σκαπάνης, τοῦ ἄροτρου κλπ. παραθέτοντες καὶ σχετικὸν σχέδιον αὐτῶν ἢ φωτογραφίαν. *ὅταν εἶναι πολλοὶ ἐξαχθῶσι με ἄροτρον ὁμοίαν με. εὐκρίναι πῶς περιγράψαμεν πρᾶκτον μεν. ὅταν εἶναι λίγες τότε με. ἔσπειρα ἢ μιχθῶσι. ὁμοία με. εὐκρίναι πῶς περιγράψαμεν καὶ ἐξήραμεν πρᾶκτον μεν.*

στ. Συγκομιδὴ τοῦ σανοῦ.

- 1) Ἐσυνθίζετο παλαιότερον ἡ διατροφή τῶν ζώων κατὰ τὸν χειμῶνα μὲ ξήραν χόρτα (π.χ. σανόν, τριφύλλι, βίκον). Ἐὰν ναί, περιγράψατε πῶς ἐγίνετο ἡ καλλιέργειά του, ἔπειτα ἡ κοπὴ, ἡ ξήρανσις καὶ ἡ φύλαξις αὐτοῦ. *Νοῦ. με ἀχυρο αὐτοῦ κρινθῶσι (αἰλινισμένη) καὶ δεκάσαι τὰ ἀλῶνισαν τὰ λικνῶσι μετὰ, καὶ τὸ ἀχυρον ἔβιδον. ἐν τὰ λῶσι. Περὶ. μισῶν α. τ. γ. ἔχουμεν ἀνακρίν. ἐν. βίδων. ἐρῶμεν. τὸ ὅτι ἐξοφῶσι. ἐν τῇ ἀλῶνισι (μολαῖα).*

- 2) Πότε ἐθερίζετο ὁ σανὸς καὶ μὲ ποῖον ἐργαλεῖον (δρέπανον, κόσσαν κ.ἄ.). *Ἐθερίζετο μετὰ ἐν. λαμαρῇ. ἀσφαλτοῦραν*

(Παραθέσατε καὶ σχεδιάσματα ἢ φωτογραφίας).....

με. ἀρεθῶν. καὶ τὰ με. ἀρεθῶν. Σκυμῶν. ἔχουν. χίμαι. ἐν. πρᾶκτον μεν. ἐξήρα.

- 3) Ζήρανσις τοῦ χόρτου καὶ δέσιμον. Ποῖα ἐργαλεῖα ἐκρησιμοποιοῦντο; (Παραθέσατε μετὰ τῆς περιγραφῆς καὶ τὴν σχετικὴν τοπικὴν λαϊκὴν ὀνοματολογίαν, ὡς καὶ σχεδιάσματα καὶ

φωτογραφίας) Μετά δὴν ψιφιδίων γίνεται τὸ
δεδίμο. διὰ δὲ χειρὸς μετ' το' πιο. μαμφ' ἐπ' αὐ-
τὸν. προέγκει. (βί. παρ. 9. οὐδ' ἐμ' ἐν β. κορίθων)

Γ' ΑΛΩΝΙΣΜΟΣ

- α. 1) Μεταφορὰ τῶν δεματιῶν πρὸς ἀλωνισμόν. Συνκεντρῶνοντο πρὸς τοῦτο ἐπὶ τόπου εἰς τὸ χωράφι ἢ μετεφέροντο εἰς ἄλλην θέσιν, π.χ. εἰς τὸ ἀλώνι, εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ σπιτιοῦ κτλ. ....

Τὰ ἀγνῶτα εἶμι τῶν καὶ ὑποκρίσιν εἶμι
μετὰ τὰ μετεφύρον δι' το ἀνάλυ. πον. ἐφ' ἣν
λεοντα, ὅτι παρὰ ἀπλ.

- 2) Πῶς καλεῖται ὁ χώρος ὅπου τοποθετοῦνται τὰ πρὸς ἄλλωνισμὸν
δεμάτια. Εἰς τινὰς τόπους λέγεται: θεμνωστάσι, θεμωνιά,

θεωμνιάστρα, κλπ. Πώς γίνεται η τοποθέτησής εις σφόνδρον;
 Υπάρχει καθωρισμένος τρόπος τοποθέτησώς; **Δεν υπάρχει**
είδηση, ονομασία του πατρ. τα τοποθετούν ορθία
ώστε να βρεθῇ το νερό να πληρνῇ πρὸ τοῦ καὶ ναῦ.

- 3) Ὑπῆρχεν ἀνεκὰθεν εἰς τὸν τόπον σας ἀλώνι διὰ τὸν ἀλωνισμὸν τῶν δημητριακῶν ; Μήπως ἐγένετο παλαιότερον ὁ χωρισμὸς τοῦ καρποῦ (τοῦ γεννήματος) ἀπὸ τὰ ἄχυρα εἰς ἄλλον χῶρον, δηλ. ὄχι εἰς τὸ ἀλώνι ; .....

...καὶ τοὺς ἐξ τῆς ἀρχῆς.

- 4) Ποῦ κατασκευάζεται (ἢ κατασκευάζεται) τὸ ἄλωνα. Ἐντὸς τοῦ συνοικισμού, εἰς τὴν αὐλὴν τῆς οἰκίας ἢ ἔξω τοῦ χωρίου ; Εἰς ποίαν θέσιν ; ... *Ἐνθ' ἐν τῷ χωρίῳ, ἐν τῇ αὐλῇ*

ἐν τῷ ἐναρτυρίῳ ἐν τῷ ἁγίῳ
τοῦ τοῦ αὐτοῦ καὶ βίβλου.

- 5) Τὸ ἀλώνι ἀνήκει εἰς μίαν μόνον οἰκογένειαν ἢ εἰς περισσοτέρας ;
ἐὰν τοῦτο ἀνήκη εἰς πολλὰς οἰκογενείας, πῶς γίνεται ἡ χρῆ-
σις του, δηλ. με ποίαν σειρὰν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ;

*Σημειώσαμεν δὲ ὅτι μὴ οἰκογένεια θάνατον καὶ
ἔτι τὸ εἰς θάνατον, ὅθεν καὶ μετὰ ματα.*

- 6) Ἀπὸ πότε ἄρχεται τὸ ἀλώνισμα καὶ πότε λήγει ;

*Ἐκ τῆς ἱστορίας τοῦ ἁγίου Παύλου εἶναι ἰσχυρὸν ἐνδείκνυται
(μετὰ μῆρας) ἀρχεῖ ὁ ἁγωνισμὸς.*

- 7) Εἶδη ἀλωνιῶν (ἀναλόγως τῆς κατασκευῆς των)· π.χ. χωματά-
λωνο (με δάπεδον ἐκ χώματος)· πετραάλωνο (με δάπεδον
ἐστρωμένον με πλάκες).

(Περιγράψατε τὴν κατασκευὴν ἐκάστου καὶ παραθέσατε σχε-
διάσμα ἢ φωτογραφίαν αὐτοῦ)

*Πετραάλωνο· εἰς
γύρω γύρω π. βράχους. Ὁ γὰρ δὲ βάθος πετρίνης
καὶ γύρω πετρίνης τοῖχος καὶ ὀρθοίς πλοῖκές*

- 8) Πῶς ἐπισκευάζεται τὸ ἀλώνι ἐκάστον ἔτος πρὸ τῆς ἐναρξέως τοῦ
ἀλωνισμοῦ (π.χ. τοῦ χωματάλωνου· καθαρισμὸς αὐτοῦ καὶ
ἐπάλειψις τοῦ δαπέδου καὶ τοῦ γύρω τοιχώματος, ὅπου ὑπάρ-
χει, με πηλὸν ἐκ χώματος ἢ συνήθως διὰ μείγματος κόπρου βοῶν
καὶ ἀχύρων), ...

*Γίνεται καθαρισμὸς τῶν θύλων
τῶν ἐσωτερικῶν καὶ τοῦ ὀφθαλμοῦ, καὶ εἰσάγει-
ται ὁ ἄνθρωπος μετὰ τὸν ἄνθρωπον καὶ
πῶς...*

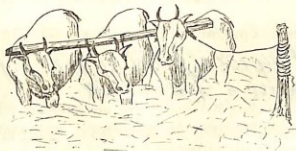
- 9) Ἡ ὡς ἄνω προετοιμασία τοῦ ἀλωνιοῦ καὶ ἡ ἐναρξίς τοῦ ἀλωνι-
σμοῦ γίνεται ὥρισμένην ἡμέραν καὶ ὥραν ;

*Πρέπει να ἐκ-
θῇ ὁ ἄνθρωπος (να μενωῖται ὁ ἄνθρωπος) εἰς
ῥετα...*

- 10) Πῶς γίνεται ἡ τοποθέτησις εἰς τὸ ἀλώνι τῶν δεματιῶν, ὅπου
ὑπάρχει ἀλωνόστυλος, ὡς καὶ τὸ ἀπλωμα τῶν σταχύων πρὸς ἄλω-

νισμόν ; Περιγράψατε τὸν τρόπον τοῦτον ἢ οἶονδήποτε ἄλλον.

Θεὸς ὑπαρχον. ἔδω ἀλωνόστυλον.

11) Πῶς γίνεται τὸ ἀλώνισμα τῶν σταχύων διὰ τῆς χρησιμοποιοῦσας ζώων (βοῶν, ἵππων κλπ.).

α) Ἀλώνισμα πρὸς ἀχυροποίησιν τῶν σταχύων διὰ τῆς καταπατήσεως αὐτῶν ὑπὸ περιφερομένων ζώων (βοῶν, ἵππων κλπ.). Πολλαχοῦ τοποθετεῖται πρὸς τοῦτο καθέτως εἰς τὸ μέσον τοῦ ἀλωνιῦ ξύλινος στῦλος, ὅπου δύο μέτρων (καλούμενος στηγερὰς, στρούλουργας, δουκάτη, βουκάτη κ.α.), ἀπὸ τοῦ ὁποίου ἐξαρτῶνται σχοινία, ὡς εἰς τὸ ἀνωτέρω σχεδιαγράφημα, διὰ νὰ συγκρατοῦνται ἀπὸ τὸ ἕτερον ἄκρον τῶν τῶν ζῶα, ὥστε νὰ περιφέρωνται κυκλικῶς, «νὰ ἔρχωνται γύρες», καὶ οὕτω νὰ κόβουν τὰ στάχυα. *ἔδω*

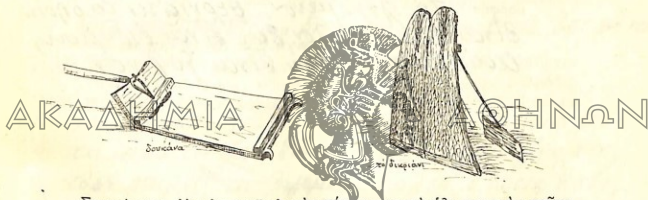
*ὑπαρχον. 3-4. ἔχει τὰ δὲ στύλους, ὡς ἐν αὐτοῖς.
Θεὸς δ' ἀνὴρ ἢ πρὸς ἢ καὶ τὰ ἐν ὅσῃ
βισήθης. αὐτὸς δὲ ἐν δυνάμει αὐτῶν.*

β) Πῶς ζεύονται οἱ βόες, τὰ ἄλογα κλπ. διὰ τὸν τρόπον τοῦτον τοῦ ἀλώνισμοῦ. Πῶς συνδέεται τὸ σχοινὶ ἀπὸ τὸν κάθετον ἀλωνόστυλον μὲ τὰ ζῶα; (Εἰς τινὰς τόπους δένεται τὸ σχοινὶ εἰς θηλειές, αἱ ὁποῖαι περιβάλλουν τὸν λαιμὸν τῶν ζώων. Εἰς ἄλλους τόπους εἰς τὸ ἀλώνισμα διὰ τοῦ τρόπου τούτου δὲν ὑπάρχει στῦλος εἰς τὸ μέσον τοῦ ἀλωνιοῦ. Τὰ ἀλωνίζοντα ζῶα περιφέρονται συνδεδεμένα εἰς σειρὰν διὰ σχοινίου, τὸ ὁποῖον σχηματίζει θηλειὴ περὶ τὸν λαιμὸν ἐκάστου ζώου. Περιγράψατε ὅπου ὑπῆρχεν (ἢ διατηρεῖται ἀκόμη) ἀλωνισμὸς κατὰ τὸν ἕνα ἢ τὸν ἄλλον τρόπον, παραθέτον-

τες καὶ σχετικὸς φωτογραφίας ἢ ἰχνογραφήματα) *ἐὰν ᾖ α.*
δένονται ἀπὸ τοῦ γαίμου ἐκείνου διὰ τὴν ἐκείνου
καὶ τοῦ ἐκείνου πρᾶγμα. ἐὰν ᾖ α. γρηγορ
πρὸς τὴν δεξιὰν. πρὸς τὴν ἀριστεράν. ἀπὸ τὴν δεξιὰν
πρὸς τὴν ἀριστεράν. ἐπὶ τὴν ἀριστεράν. ἐπὶ τὴν δεξιὰν......

- γ) Ποῦ ἀντὶ τοῦ ἄλωνισμοῦ διὰ τῶν ποδῶν χρησιμοποιεῖται καὶ μηχανικὸν ἄλωνιστικὸν μέσον· π. χ. χονδρὴ ἐπιμήκης σανὶς εἰς ἓν τεμάχιον ἢ δύο, προσαρμοζόμενα. Αὕτη ὠπλισμένη εἰς τὴν κάτω ἐπιφάνειαν διὰ κοπτερῶν μεταλλίνων ἐλασμάτων ἢ ἀποσχίδων σκληροῦ λίθου ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ ζυγοῦ ἐξευγμένων ζώων, σύρεται δ' οὕτω κυκλικῶς ἐντὸς τοῦ ἄλωνίου ἐπὶ τῶν ἐστρωμένων σταχύων διὰ τὸν ἄλωνισμόν των.

Σημειώσατε, ἐὰν ἀπαντᾷ εἰς τὸν τόπον σας τὸ ἄλωνιστικὸν τοῦτο μηχανήμα ἢ ἄλλο τι, τὸ ὄνομα αὐτοῦ (π. χ. δουκάνα, δικριάνι, βωλόσυρος), περὶ τῆς κατασκευῆς του, τὸ σχῆμα καὶ τὰς συνήθεις διαστάσεις. Ἀπὸ ποῦ τὸ ἐπρωμηθεύοντο παλαιότερον καὶ σήμερον. Ἐπίσης πῶς γίνεται ἡ χρῆσις του καὶ διὰ ποῖα δημητριακά. Ἠλωνίζοντο (ἢ ἄλωνίζονται) ὅλα τὰ δημητριακά με ἄλωνιστικὸν μηχανήμα; Μήπως π.χ. ἡ κριθὴ καὶ τὰ ὄσπρια (κουκκιά, ρεβίθια κ.ἄ.) ἦλωνίζοντο διὰ τῶν ποδῶν ζώων ζευγνομένων καὶ περιφερομένων ἐπὶ τῶν σταχύων τούτων; .....

ἐὰν ᾖ α. ἢ γρηγορ. ἐκείνου διὰ τὴν ἐκείνου
μια. διὰ τὴν ποδῶν. ἐπὶ τὴν ποδῶν......

- δ) Ἀπὸ ποίαν ὥραν τῆς ἡμέρας ἀρχίζει ὁ ἀλωνισμός, κατὰ ποίαν δὲ διακόπτεται διὰ τὰ ἐπαναληφθῆ τὴν ἐπομένην. ; .....

Αρχίζει μὲ τὴν ἑσπέραν ὁ ἄλωνισμός τοῦ αἰγώνι
καὶ συνεχίζεται μέχρι ὅταν οὐτο
~~οὐτο~~ πῶς.

- 12) Ποῖα ἄλλα ἀλωνιστικὰ ἐργαλεῖα εἶναι ἐν χρήσει; (Εἰς τινὰς τόπους χρησιμοποιεῖται ἐπίμηκες ξύλον, τὸ ὁποῖον, καλούμενον διχάλι, δικούλι, δουκράνι κλπ., ἔχει τὸ ἄκρον ὀδοντωτὸν ὑπὸ τὴν κατωτέρω μορφήν):

τὸ γερόμενο θερμὰ καὶ τοῦ δροῦ
εἶναι τετρακαθάρει εἶναι βιδυραῖ,
καὶ τρικαθάρει εἶναι εἶναι ζυγινόν.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

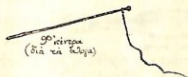
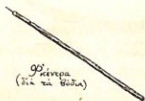
- 13) Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ἀλωνισμοῦ ὁ γεωργὸς μὲ τὸ διχάλι ἢ τὸ δικράνι, ἐρχόμενος γύρω εἰς τὸ ἀλώνι, ρίπτει ἐντὸς τοῦ κύκλου τὸν ὁποῖον διαγράφουν τὰ ζῶα ἢ τὸ ἀλωνιστικὸν μηχανήμα τοὺς ἀκό-
πους στάχους ; .....

Μαζεύεται, αὐτὰ γίνονται
μετὰ τοῦ θερμὰ καὶ.

- 14) Ἦτο ἐν χρήσει εἰδικὴ ἀλωνόβεργα διὰ τὴν ὁδήγησιν καὶ τὸ κτύ-
πημα τῶν ζώων ; (Ἐν Κρήτῃ λέγεται αὕτη βουκέντρι· ἀλλαχοῦ
φ'κέντρα). Πόσον μῆκος εἶχε καὶ ποῖα ἡ κατασκευὴ της ; (Σχε-
διάσατε τὴν ράβδον αὐτήν). (Βλέπε κατωτέρω εἰκόνα).....

Ὁδὸν καὶ ἐπιμαρτυροῦν μετὰ ὁμοειδῶς
ἐπὶ τὴν βέργαν.

- 15) Πώς λέγεται η έργασία του άλωνίσματος ενός άπλώματος, δηλ. ενός στρώματος σταχύων εντός του άλωνιού. (Έν Κρήτη καλείται δούλα). Πόσαι στρώσεις (δηλ. άπλώματα) σίτου, κριθής, βρώμης κλπ. ήλωνίζοντο καθ' ήμέραν . . . . ή έρχεται . . . . θέρωσις

- 16) Πῶς λέγονται οἱ ἄλωνισθέντες στάχυες, προτοῦ λιχνησθῶν διὰ τὴν ἀποχωρισθῶν τὰ ἄχυρα ἀπὸ τὸν καρπὸν ; (ἐν Κρήτῃ : μάλαμα)

ὁ δὲ βασιλεὺς ἐβίβλην ἀποφασίαν λέγων· τὸ ἐξ ἐμοῦ
ῥοιζωμένη ἢ ἄλλα

- 17) Ποιοι άλωνίζουν : ο ίδιος ο γεωργός με ιδικά του ζώα ή υπάρχουν (ή υπάρχουν ακόμη) ειδικοί άλωνιστοί (εν Αίτωλίας : βαλμάδες,

δηλ. προπαινήδες, καλούμενοι αλωιτράτοι και άγωγιμάτες), οι οποίοι
 είχαν βόδια ή αλογα και ανέλαβαν τον αλωνισμό.

- 18) Πλὴν τοῦ μέσου τούτου μὲ ζῶα καὶ μὲ ἀλωνιστικὸν ἐργαλεῖον ὑπῆρχον παλαιότερον εἰς χρῆσιν ἄλλα μέσα χωρισμοῦ τοῦ καρποῦ ἀπὸ τοὺς στάχυς· π.χ. τὸ κοπάνισμα αὐτῶν μὲ χονδρὸν ξύλον (τὸν κόπανον) ἢ μὲ ἄλλον τρόπον ; (βλ. κατωτέρω ἐν σελ. 26 εἰκόνα).

ὅχι με' κόπανο. με' ἀριμονί. Ἡ δὲ κόβκινο με' μερὰ ζεζ ζουζ
ἀπὸ προβιά. ἢ βείχιμο. ἐγένοντο 2. ἀριμονί. καὶ ὄστω. ἢ. ἡερναιον

- 19) Ὁ κόπανος οὗτος πῶς ἐλέγετο· ἐκ ποίου ξύλου κατεσκευάζετο· πόσον μῆκος καὶ πᾶχος εἶχε καὶ ποῖον τὸ σχῆμά του ; .....

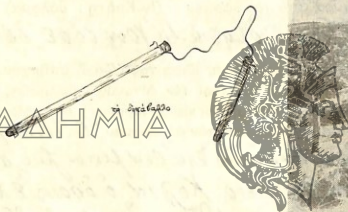
- 20) Τὸ κοπάνισμα τῶν σταχύων ἐγένετο εἰς τὸ ἀλώνι ἢ εἰς τὴν αὐλήν; Διὰ ποῖα δημητριακὰ ἐγένετο (ἢ γίνεται) χρήσις τοῦ κοπάνου (π.χ. φακῆς, ρεβιθιδῶν κλπ.).....

κόπανος εὐροειδούς

ξύλο καμυλωτό διὰ τὸ κοπάνισμα μικροῦ εὐροῦ δημητριακῶν

Ὑπὸ πόσων καὶ ποίων προσώπων ἐγένετο· μόνον ὑπὸ τῶν μελῶν τῆς οἰκογενείας ἢ καὶ συγγενῶν ; Ἀνελάμβανον τὸ ἔργον τοῦτο ἄλλα πρόσωπα ἐπ' ἀμοιβῇ ; Πῶς ἐκαλοῦντο τὰ πρόσωπα αὐτά ; Πῶς ἐγένετο τὸ κοπάνισμα τοῦτο διὰ τὰ δημητριακὰ μεγάλων παραγωγῶν ; .....

- 21) Ποῦ ἐτοποθετοῦντο (ἐξηπλοῦντο) οἱ στάχυες διὰ τὸ κοπάνισμα. Ἐγένετο τοῦτο ἀπ' εὐθείας ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ἢ ἐπὶ ξύλου ; Πόσαι στρώσεις (δηλ. ἀπλώματα) σταχύων ἐκοπάνίζοντο τὴν ἡμέραν ; Τὸ κοπάνισμα ἀπέβλεπε μόνον εἰς τὸν χωρισμὸν τοῦ καρποῦ ἢ

καὶ εἰς τὴν ἀχυροποίησιν τῶν σταχύων ; (Περιγράψατε λεπτομερῶς τὸν τρόπον τοῦτον χωρισμοῦ τοῦ καρποῦ ἀπὸ τοὺς στάχους, παραθέτοντες σχεδιαγραφήματα ἢ φωτογραφίας) .....

- 22) Κατὰ τὸ ἀλώνισμα διὰ τῶν ζῶων, ὡς ἐπίσης καὶ διὰ τοῦ κοπάνου, ἐτραγουδοῦντο τραγούδια ; Ἐὰν ναί, ποῖα ;

Κατὰ τὸ κοπάνισμα μήπως ἐλέγοντο εἰδικὰ δίστιχα ἢ φράσεις διὰ τὸν συντονισμόν τοῦ ρυθμοῦ τῆς ἐργασίας ; *ἔρχετο καὶ γέρων πρὸς τὰς γυναῖκες ποὺ ἀζυρίζουν τὸ ἔργον· ἄντε γεία σας καὶ τὰ ἄζυρα δινά σας.*

- 23) Πότε τὸ πρῶτον ἐγίνε χρήσις ἀλωνιστικῆς μηχανῆς εἰς τὸν τόπον σας. Ποῖος τὴν ἐπρομηθεύθη (πρόσωπον, συνεταίρισμός κλπ.). (Περιγράψατε τὸν τρόπον λειτουργίας αὐτῆς) *ὅταν ὑπάρχει ἐπίου ἐγὼ.*

β'. Λίχνισμα

- 1) Πῶς λέγονται οἱ ἀλωνισμένοι στάχυες, ἐτοιμασμένοι διὰ τὸ λίχνισμα (ἐν Αἰτωλίᾳ : λειῶμα, ἐν Κρήτῃ : μάλαμα). Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον σωρεῖται τὸ λειῶμα διὰ τὸ λίχνισμα· πῶς λέγεται τοῦτο· (εἰς Κρήτην : θρινάκι, εἰς Αἰτωλίαν καὶ Πελοπόννησον : δικριάνι, ἀλλαχοῦ : δικιργιάνι) καὶ ποῖον τὸ σχῆμα αὐτοῦ.....

Ὀνομαζοῦνται γιργομορέτοι. Λέγουν π.χ. ἔχω γιργομορέτα. Φίεται κυε αἰται μαζώδων μετὰ θερνιάκι.

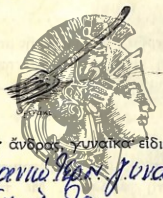
Ὁ σχηματιζόμενος σωρὸς ἔχει σχῆμα στρογγύλον ἢ ἐπίμηκες ; Προτοῦ ἀρχίσῃ τὸ λίχνισμα (ἀνέμισμα) πρὸς ἀποχωρισμὸν τοῦ ἀχύρου

ἀπὸ τὸν καρπὸν, καρφώνεται τι ἐπάνω εἰς τὸν σωρόν ; Μήπως μα-
χαίρι, τὸ θρινάκι ἢ ἄλλο τι ; Τί λέγεται κατὰ τὴν πρᾶξιν ταύτην
καὶ πρὸς ποῖον σκοπὸν γίνεται τὸ ἔθιμον τοῦτο.....

Ο παρὼν μαρτυρεῖται ἐν τῷ μισθῷ αὐτοῦ, ὡς
να ἐστὶν ἐκ τῆς μεσοκρίσεως. Δὲν μαρ-
τυρεῖται οὐδὲν ἐν αὐτῷ. Καμὴ ἡ ἀρετὴ
τοῦ ὁσίου καὶ ἀφ' ἧς πρὸς ἐμὸν

2) Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον γίνεται τὸ ἀνέμισμα; (Πῶς λέγεται τοῦτο: φυτάρι, θρινάκι; Ἰχνογραφήσατε τοῦτο.. Πρῶτα.. μετὰ...

θερμιαυι (ὁ)ρας ἐν ἑκῇ ψαλ. εἰς τὸ ἕκτονον
μετ' τοῦ ἑνναυρι.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΑΝ

3) Ποῖος λιχνᾶ (ἀνέμιζει)· ἄνδρας, γυναῖκα· εἰδικὸς λιχνιστῆς ἐπ' ἀμοιβῇ·
 Ἄνδρας· λέαι· ἑθελοντὶ ἄνδρα· γυναῖκα· οὐ· κεκοι· εἰς
 λιχνί· τει· τοῖ· ἰδ· κ· 2· 2ον·

4) Πῶς λέγονται τὰ χονδρὰ τεμάχια τῶν σταχύων, τὰ ὁποῖα μετὰ τὸ λίχνισμα παραμένουν μετὰ τοῦ καρποῦ· (εἰς τινας τόπους καλοῦνται : κόντυλοι, κόμπια). Πῶς ἀποχωρίζεται ὁ καρπὸς ἀπὸ τοὺς κοντύλους ἢ τὰ κόμπια ; Ποῦ συνηθίζεται νὰ γίνεταί δεύτερον ἄλῳνισμα διὰ τῶν ποδῶν τῶν ζώων, ὥστε νὰ ἀποφλοιωθῇ ὁ σῖτος κλπ ;

Λέγονται Σηιοὺς βαρὰ. ἐὰν θεωρεῖται αὐτὸ
τὸ ὄριον. ἐὰν δὲ τὸ αὐτὸ τὸ μὲν
ὅτι γίνεταί τινα ἄλλα.

5) Πῶς γίνεται ἡ ζευξίς τῶν ζώων διὰ τὸ δεύτερον, ὡς ἀνωτέρω, ἀλ-
 νισμα ; Ποῦ ἀπαντᾷται τὸ ἀλῶνισμα τοῦτο· πῶς λέγεται ; (Ἐν

Κρήτη: ξεβαβούλισμα καὶ καρπολώνεμα)· διὰ ποῖα δημητριακὰ συν-
ηθίζεται τοῦτο .....

Δεν γίνεται 2^{ος} εἰς τὴν νύκτα.

- 6) Ἄφοῦ διὰ τοῦ λιχνίσματος (ἀνεμίσματος) ἀποχωρισθοῦν τὰ ἄχυρα,
πῶς γίνεται ἡ διαλογή τοῦ καρποῦ ἀπὸ τὰ μετ' αὐτοῦ παραμέναντα
χονδρὰ τεμάχια τῶν σταχύων (τοὺς κοντύλους, κόμπια κ.ἄ.) ; .....

Μετὰ τὸ θριμόνι μὲν τὸ λεόβειρο .....

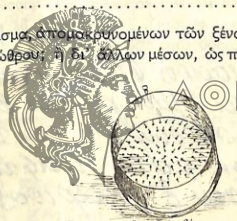
Γίνεται τοῦτο κατὰ τὸ ἀνέμισμα, ἀπομακρυνομένων τῶν ξένων αὐτῶν
ύλων ὑπὸ γυναικὸς διὰ σαρώθρου; ἢ δι' ἄλλων μέσων, ὡς π.χ. κοσκή-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

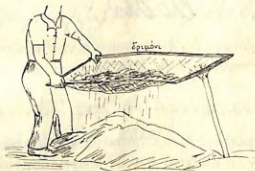
ΑΘΗΝΩΝ

κοσκίνο παλιὸ δερμάτινο

κόβρος ἢ ἀριλόγος

νων μετὰ τὰς διαφόρων μεγεθῶν π.χ. μετὰ τὸ κόσκινον τὸ καλούμενον
κατὰ τόπους : βολίστρης, δερμόνι, δορμόνι, θριμόνι, ρεμόνι κλπ.

(Περιγράψατε λεπτομερῶς τοὺς ἐν χρήσει παλαιότερον (ἢ καὶ σήμερον) τρόπους χωρισμοῦ τῶν κόκκων τῶν δημητριακῶν ἀπὸ τὰ ἄχυρα καὶ τὰς ἄλλας ὕλας. Ἰχνογραφήσατε δὲ ἡ παραθέσται φωτογραφίας τῶν ἐν χρήσει ἐργαλείων καὶ σκευῶν) *Μὲ το δριμόνι...*

*μιά ἢ δύο φορές, καὶ διαί. περιεσόσθην
εὐαδαρισμῶν. μετ' αὐτοῦ. ὅσοι γίνε-
ται αὐτοῦ. ἄλλοι δὲ γίνονται καὶ, καὶ ἡτῶν)
λίγα. λίγα (δύο δριμόνι. μιά αὐτοῦ. ἢ...
μιά δριμόνι, μιά αὐτοῦ.)*

- 7) Ὅταν ἐτοιμασθῇ, ὡς ἄνωτέρω, ὁ καρπὸς σχηματίζεται εἰς σωρόν ; Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον σωρεύεται; Χαράσσεται ἐπὶ τοῦ σωροῦ σταυρός ; Πῶς χαράσσεται καὶ ποία ἡ μορφή του. Μήπως ἐμπτηγνύεται κατόπιν εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ σωροῦ τὸ ἐργαλεῖον τοῦ λιχνίσματος (θρινάκι, φτυάρι), ἐπακολουθεῖ δὲ καὶ προσκύνησις καὶ ἀσπασμὸς τοῦ σωροῦ ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ.

*Ὁ καρπὸς φτυαρίζεται καὶ γίνονται σωροί.
Μετὰ ἐξέλιξη γίνονται ἐν αὐτῶν τὸ φτυαρι
διὰ νὰ δοῦν. ἐν τῷ ὕψος τοῦ σωροῦ πᾶσα
πᾶν καὶ τὴν καὶ αὐτὰ. (τενεκεδες).
εἶναι ὁ καρπός.*

- 8) Ἀλλὰ ἔθιμα προτοῦ νὰ μεταφερθῇ ὁ καρπὸς (σίτος, κριθή κλπ.) εἰς τὴν ἀποθήκην.

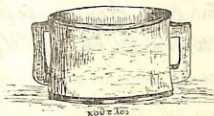
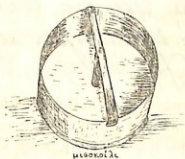
Οὐδέν.

γ'.1) Ποῖαι ὀφειλαὶ πρὸς τρίτους ἔπρεπε νὰ καταβληθοῦν εἰς εἶδος ἀμέσως εἰς τὸ ἄλωνι π.χ. ἡ δεκάτη, κοινῶς δεκάτισμα. Ποία ἦτο ἡ συνήθεια. Ἦρχετο ὁ δεκατιστὴς εἰς τὸ ἄλωνι; Μὲ ποῖον μέτρον (δοχεῖον) ἐγένετο ἡ μέτρησις τοῦ σίτου, τῆς κριθῆς κλπ., διὰ τὴν εἴπραξιν ὑπὸ τοῦ δεκατιστοῦ τοῦ «δεκάτου». (Σημειώσατε τὸ ὄνομα τοῦ μετρητοῦ, τὴν

χωρητικότητα του εἰς ὀκάδας, εἰς κοιλὰ κλπ., παραθέσατε δὲ καὶ ἰχνο-
γράφημα αὐτοῦ· βλ. κατωτέρω σχετικὰς εἰκόνας).

Συνήθως ὁ ἔργασις αἰμαδοσάν. εἰς Κάρτα. Κάρτα = μίβο. χαρτοῦνης (κατόπιν
συμφωνίας ἢ ἀμοιβῆς).....

2) Ποῖα ἄλλα βάρη κατεβάλλοντο εἰς εἶδος εἰς τὸ ἁλώνι ;

α) τὸ παπαδιᾶτικο. = Ἐνα καγκι κριθᾶρι ἐπὶ φηγά.

β) τὸ ἀγροφυλακιάτικο,

γ) τὸ γυφτιάτικο,

δ) τὸ ἀλωνιάτικο κλπ.

Σημειώσατε τὰ ἐν χρῇσει παλαιότερον μέτρα τῶν δημητριακῶν (δόνομα, χωρητικότης, σχῆμα, καὶ παραθέσατε ἰχνογραφήματα ἢ φωτογραφίας αὐτῶν), ...

1) Καγκι. = ἕνας δηνεύς.....

2) Κάρτα = μίβο δηνεύς.....

3) Σφραγιονόδα = ἑβονβάφι. πού. μοι. βοχόν. εἰς τὰ ἄχυρα (φαντοῦ ἀπὸ μαζζι) μοι. 4) Ρα. βο. βά. κ. μοι. 20.

3) Ποῦ ἀπεθηκεύετο κατόπιν ἢ παραγωγῇ (ὁ καρπὸς) ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ ἐντὸς τῆς οἰκίας (εἰς ποῖα δοχεῖα) ἢ εἰς ἀγρούς ἐντὸς εἰδικῶν λάκκων ; (Σημειώσατε λεπτομερῶς εἰς ἐκάστην περίπτωσιν τὰς σχετικὰς συνθηεῖας) .....

ἐγ. τα. ἀμωσέρια. Σηερίνε. ὁ. ἔφνε, ἑτεράχινες. ἐγ. διωόρμα. μοι. εἰς. Κισιόρμα. Ση-
Ράριοι).....

4) Τὸ ἄχυρον ποῦ ἀπεθηκεύετο. Εἰς ἀποθήκην (ἀχυρῶνα) ἐντὸς τοῦ χωρίου ἢ εἰς τὸν ἀγρὸν καὶ παρὰ τὸ ἁλώνι. Πῶς ἐγίνετο ἡ ἀποθή-

κευσις εἰς τὴν ὑπαιθρον ; ἐν τῷ αἰκρινῶν ἢ ἐν οὐ
 ιωδύμας ἐστὶν ὑμῶν. τε.....

- 5) Πῶς ἐγένετο (ἢ γίνεται) ἡ διαλογία τοῦ σπόρου. Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ
 θερισμοῦ ἀπὸ τούς καλυτέρους στάχυν ἢ μετὰ τὸ ἀλώνισμα ; ...

Ὁροιο. μεῦμα διέτε. ἐκείνῳ. ὑμῶν. αἰῶν. ὑμῶν.
 ἔσταν. θεοφρο, ἀβῶν. ἐν. ἐκείνῳ. ὑμῶν.
 ἡμῶν. νὰ. ὑμῶν. ἢ. ὑμῶν. (ὑμῶν. ὑμῶν.).....

- 6) Μήπως ὅπου γίνεται ἡ διαλογία τοῦ σπόρου πρὸ τοῦ θερισμοῦ κατα-
 σκευάζεται τότε ἢ μετὰ τὸν θερισμὸν πλέγμα (πλεκτή) ἐκ σταχύνων,
 τὸ ὅποιον ἀναρτᾶται εἰς τὸ εἰκονοστάσιον ἢ ὅπισθεν τῆς θύρας κλπ ; ..

Ο.Χ.Ι.....

Πῶς λέγεται ἡ πλεκτή αὕτη ; Ποῖον τὸ σχῆμα τῆς· ποῦ φυλάσσεται.
 πρὸς ποῖον σκοπὸν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ; ..

Α'. ΕΤΗΣΙΑΙ ΠΥΡΑΙ

- α'. 1) Κατὰ ποίας ἡμέρας τοῦ ἔτους λαμβάνει χώραν κατ' ἔθιμον εἰς τὸν
 τόπον σας ἀναμμα φωτιάς εἰς τὸ ὑπαιθρον. (Π.χ. παραμονὴ Χριστου-
 γέννων, ἑσπέρas 23 Ἰουνίου (Κληδόνου), Ἀποκριές, πρώτη Μαρ-
 τίου, Πάσχα (κάψιμο τοῦ Ἰούδα), ἑσπέρas τῆς 31 Αὐγούστου κλπ.)

Μόνο. τῶν. Ἀγίων. Ἰωάννου. (Κληδόνου).
 ἐν. 23. Ἰουνίου.....

Εἰς ποίας ἡμέρας, ποῖαν ὥραν καὶ εἰς ποῖον μέρος ; ἐν. ἡμέρας
 ἐκείνῃ, τὸ. ἑσπέρas. ἐν. αὐτῇ. ἐν. ἐκείνῳ. ἢ...
 ἐν. ἡμέρας. ἐκείνῃ. καὶ. ἐν. τῇ. ἐκείνῃ.
 ἐν. ἡμέρας. ἐκείνῃ. καὶ. ἐν. τῇ. ἐκείνῃ.....

- 3) Τί καίονται εἰς τὰς πυρὰς αὐτάς· (κάψιμον τροχοῦ ἀμάξης, λουλουδιῶν τοῦ Μάρτη, τοῦ στεφάνου τῆς Πρωτομαγιάς κλπ.) ...

Σπυράκια, πρωτομαγιά, φανταρίδι - Ἀββέλλα
μοι, καρτόνια, υψιματό βερμύ, κοί, αερο-
βηματοῦν, τὰ μόνον, μαγιστὸ βυρρό, (ἐχρηστέ,
βιολωνιέριον, δια τὸ βυρρί)

- 4) Καίονται (ἢ ἐκαίοντο) ὁμοιώματα· π.χ. κατὰ τὸ Πάσχα ὁμοίωμα τοῦ Ἰούδα (περιγράψατε λεπτομερῶς) .....

Ο Χ Ι

- 5) Παραθέσατε λεπτομερῆ περιγραφὴν τοῦ ἐθίμου εἰς τὸν τόπον σας

Πυρὶματὰ, τραγῆδια, εὐνὴ, περὶ ἡμέρα.
μαὶ γιζία, γιζία, γιζία! Συνηθίζου, εὐρί.
βυρ, τὰ γιζιαν, ἐκέρδι, βυρ, βυρ, βυρ, βυρ.
ταὶ τὰ δίδουν, οἱ γοιτὴ, βυρ, τετὶνα, δια.
τα, με, βυρ, βυρ, βυρ, βυρ! (ἡ τὸ.....
ἐξοερωαίται βυρ τὰ παρὰ ἀπὸ τὸν)

Γαλιέζανδρος Μιχ. Κακεπαῖτης διδάσκων.

Ἡ συλλογὴ ἐγένεν ἀπὸ 26 Δεκεμβρίου
1969, ἕως 26 Ἰανουαρίου 1970]

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Πρόσωπα.

Σελίς 1

1) Γεώργιος Λουζούδης τῷ Θεμετίῳ ἐτῶν 64
Γραμματικαὶ γνῶσεις: Σχολαστικόν

2) Μιχαὴλ Μανέτας τῷ Ἀναγνῶν ἐτῶν 75
Γραμματ. Γνώσεις: Δημοτικόν Σχολαίον

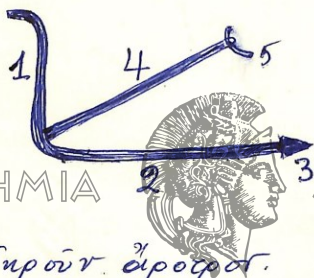
3) Ἀντώνιος Σπέρτος τῷ Ἰωάννῳ ἐτῶν 74
Γραμ. Γνώσεις: Δημοτικόν

4) Σταύρος Λουζούδης τῷ Γιαννούλῃ ἐτῶν 82
Γραμ. Γνώσεις: Δημοτικόν

5) Ἰωάννης Βαρδολομῆος τῷ Νικηταίῳ 55
Γραμ. Γνώσεις: Δημοτικόν

6) Ἰωάννης Μανέτας τῷ Μιχαήλ ἐτῶν 45
Γραμ. Γνώσεις: Δημοτικόν

7) Ἀνδρέας Ι. Λουζούδης τῷ γόνῳ Γιαννούλῃ
Μαχουλά ἐτῶν 55, Γραμ. Γνώσεις
Δημοτικόν.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

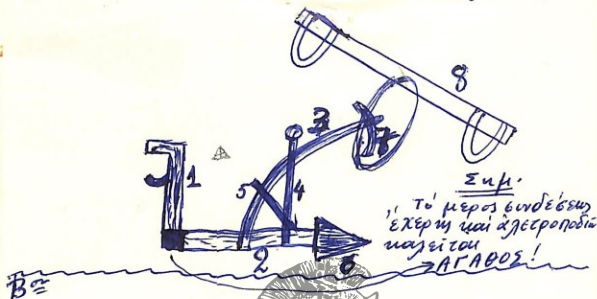
ΑΘΗΝΩΝ

Σιδυρῶν ἀποφ.τ.

Σελis 3

A^{ov}

Σελίς 4

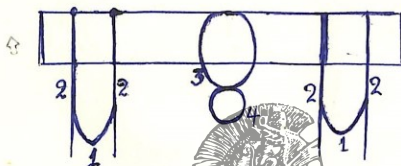

Απάντησις εἰς ἐρώτησιν 2 βερίδος 4.

Ἡ βερίδου μορφή του ζυγίου αὐτοῦ εἶναι ὡς καὶ ἡ παλαιὰ τοιαύτη, δὲν ἔχει ἀλλοίωσις δηλαδὴ. εἶναι δὲ διόδια ταῦτα κατὰ ἑνὸς τύπου. Ἀνωτέρω παραδεσσοῦν τὸ ἐκῆματον, καὶ τὰ ὀνόματα αἶνεα αὐτοετοιμασθῶν εἰς τοὺς ἀριθμοὺς, ἀναγραφόμεναι εἰς τὴν βερίδα 4 τοῦ βιβλίου.

Ζυγός

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

1=Ζευλωδέτης

2= Ζεῦδες

3= Λούρα

4= Κορτέλι

Σελίς 6

12) (Σελίς 6)
Πῶς γίνεται ἡ γένεσις ἐξ τοῦ ἄροτρον.
Ἀωάνεσις.

Ἡ μεγάλη τοῦ ἀλόχου εἰσέρχεται
ἐντὺ εἰδικῆς μουλοῦρας, καὶ ἐν θυ-
νεκρία τὰ εχοιντὰ (χαίματα) δέ-
νονται ἐξ τοῦ ἀλόχου καὶ ἔπειτα
ἐξ τοῦ ἄροτρον.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Σελίδα 7.
41) Πῶς γίνεται τὸ φύξιμον τῶν βοδιῶν
ἐν τῷ φύγιον ἀρότρῳ.

Τὰ δύο ζῶα τοποθετοῦνται τὸ ἓνα
δεξιά καὶ τὸ ἄλλο ἀριστερά τῶν ψυχῶν.
καὶ εἰσέρχονται αἱ κεφαλαὶ τῶν ἐξ ἑξῆς
δεξιάς. Ἔβλεπα τὸ ἀρότρον ἐν τῷ
κορτεβί τῶν ψυχῶν. Τὰ εἰσινιδά δὲ
τῶν ζῶων ζυμνοῦν πάλιν ἀπὸ τῶν ψυ-
χῶν καὶ καταρτίζονται ἐν τῷ ὁρίσθαι
τὸν ἀρότρον μερὸς καὶ τὰ κεφαλαὶ
ὁ γυνὴ γὰρ τὸν ἀρρεβίμην
ἐν εἰμένῃ.

Ὅταν τὸ εἶμα μετὰ διαφορά
δοι διαρχῶν καὶ τὰ εἰσινιδά.
για εἰμένῃ.

Ερωτήσεις 4

Πόσα ὀρχώματα γίνονται . . . . .
ΑΠΑΝΤΗΣΙΣ.

1) Δια' βιζάρι τρία.

α) Ἄρρας β) Δι' βορο γ) Σπορά

2) Δια' κριθάρι τρία:

α) Ἄρρας β) Δι' βορο γ) Σπορά

3) Δια' καλαμινάρι.

3 ἕως 5

4) Δια' κηνητινά

3-5 μέχρις ὅτου ἐγρῶν (καματενῶν
τό χωράφι)

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Σελίς 10
 Έρωτες 3

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

Μιχάρι

ΑΘΗΝΩΝ

7) Διαίτην ἐνθαυὶν ἐνθαυὶν ἐπαρριερχόντο καὶ
 μαρριερχόντο χωράγια ποτιστικά. Ἡ ἐπα-
 ρά γίνεται μετ' τοῦ περὶ ἡς ἐξή: Ἡ μέση
 ἐστὶ αὐλακία τοῦ ἀρότρο (καίτοις ἀκόλου-
 θῆτι πῖον τοῦ ἀρότρον) ἢ τοῦ χωράγι τοῦ δια-
 χωρίου ἐν μινυαίτεμάχια (αὐλακία-ἐπο-
 ρίς) καὶ κατόων ἀνοίχον ταβιδίς (μικρὴ
 διαχωριτικὴ γραμμὴ) καὶ ἀνοίχοντες ἐν
 δευτέρῃ βινωάσεται ἢ πρῶτῃ ἢ τῇ ἑξῆς
 ἐνθαυὶ, εἰς τὰ ἀνοίχοντα ἐν τρίτῃ βινωά-
 σεται ἢ δευτέρῃ καὶ τῇ μείχρη δὲ τὸν τριεὶς
 ἐν ἢ ἐνθαυὶ. Ἀνὸς ἢ ἐνθαυὶ γίνεται καὶ
 ἐνθαυὶ ἐν ἢ ὡς (νῦν) ἐνθαυὶ ἐν τῇ
 ὁποῖος μινυαίον τὰ ὅλητα.

Σελ. 11

Σκαλιστήρι.

Ὅπιδεν εἶναι διακοζον

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Ὅμαρτῶν καὶ ἡ τοῦ αἵματος εἶναι ὡς
ἐν τῷ σχῆμα τοῦ βιβλίου

Σελίς 12

2) Παλαιά με' δρεοάιν αλλα' ειμερον
με' συ' δραπαίνα (υόσσα) ή ούοσια
όμοια ή με' μεγα'ρο δρεοάιν.

Είναί βίωσι το' σχήμα του βιβρί-
ου (λεγεύι.)

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΣΕΛΙΣ 12

χατζάκι δια' να
εγκρατή το' κερί
του θέρους.

Δραπαίνα

Σπορά ἢ φύτευμα παύεται.

Σελὶς 17

Ἡ σπορά γίνεται ὅχι ἐν καθορισμένῃ
ἡμερομηνίᾳ, ἀλλ' ἐφαρτάται αὐτοῖς τῇ
ὥρᾳ ἢ (ὅποτε βρεῖται) συνήθως 10-15 Σεπτεμβρίου.

Τὸ φύτευμα γίνεται Μάρτιον,
Ἀύγουστον ἢ Σεπτεμβρίον.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ